

Nr. 12 • December 2002

EU's udvidelse

Udvidelse af det europæiske hus

Det europæiske hus har fået en tilbygning, der når langt ind i Central- og Østeuropa og et godt stykke ud i Middelhavet. Vejen til Bruxelles har dog for alle ansøgerlande været belagt med hindringer og store prøvelser, men for ti af de nuværende tretten ansøgerlande kan EU's hovedby nu skimtes i horisonten.

På Det Europæiske Råds møde i København den 12.-13. december 2002 traf EU-landenes stats- og regeringschefer beslutning om at udvide EU med ti lande (se faktaboks). Denne udvidelsesrunde er dog langt fra den første i det europæiske fællesskabs historie.

EU's femte udvidelse

Siden EU (der dengang hed EF) blev grundlagt med Rom-traktaten i 1957, er EU foreløbigt blevet udvidet fire

Ansøgerlandene

Estland, Letland, Litauen, Polen, Tjekkiet, Slovakiet, Ungarn, Slovenien, Cypern, Malta, Rumænien, Bulgarien og Tyrkiet. De tre sidstnævnte er ikke kommet med i første optagelsesrunde. Rumænien og Bulgarien er stillet 2007 i udsigt, og Tyrkiets situation skal tages op på Det Europæiske Råds møde i december 2004.

Københavnskriterierne

- Krav om stabile institutioner, der sikrer demokrati, retsstat, menneskerettigheder og respekt for og beskyttelse af mindretal.
- Krav om en fungerende markedsøkonomi og økonomisk styrke til at klare konkurrencen i det indre marked.
- Landet må være i stand til at påtage sig de forpligtigelser, der følger af et medlemskab, herunder acceptere målet om en politisk, økonomisk og monetær union.

gange. De oprindelige seks medlemslande var: Tyskland, Frankrig, Italien, Belgien, Nederlandene og Luxembourg. Deres samarbejde udviklede sig på en sådan måde, at andre lande blev interesserede i at blive medlem. Det førte til, at Storbritannien, Danmark og Irland blev medlemmer af EF i 1973.

I 1980'erne var der to udvidelsesrunder. Først blev Grækenland medlem i 1981; derefter Spanien og Portugal i 1986. Seneste udvidelsesrunde fandt sted i 1995, hvor Sverige, Finland og Østrig blev medlemmer af EU.

Krævende udvidelse

Den nuværende udvidelsesrunde er derfor den femte - og største - i EU's historie. Opgaven er denne gang mere krævende af flere grunde. For det første det store antal lande, ti i første runde. EU har aldrig tidligere optaget så mange lande på samme tid.

For det andet er EU-samarbejdet mere omfattende end ved tidligere optagelsesrunder. Af nye store politikområder, som ikke skulle håndteres, da EU forhandlede med Spanien og Portugal i 1980'erne, kan nævnes miljøpolitikken, det indre marked, den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik, euro'en samt retssamarbejdet.

Det Europæiske Råds møde d. 12.-13. dec. 2002

For det tredje er forskellen mellem EU-landene og de nuværende ansøgerlande større end ved de foregående udvidelsesrunder. Ansøgerlandene har blandt andet en markant lavere levestandard end de nuværende EU-lande. Hertil kommer, at mange ansøgerlande er tæt på at færdiggøre en reformpro-

Vidste du...?

At udvidelse af EU med de tretten ansøgerlande vil forøge EU's befolkningstal med omkring 170 mio mennesker til i alt cirka 550 mio. Tyrkiet alene repræsenterer 65 mio.

ces væk fra planøkonomi og kommunisme til markedsøkonomi og liberalt demokrati.

Startskud i København

Startskuddet for udvidelsen faldt på topmødet i 1993 i København, hvor

som de øvrige medlemslande. Det betyder eksempelvis, at landene skal overholde regler om forbrugsgarantier, ansættelsesvilkår for vikarer, transport af slagtedy og meget mere.

For mange ansøgerlande kan det være svært at leve op til alle EU's regler fra første dag. Derfor gives der i særlige tilfælde overgangsordninger. Flere lande har for eksempel fået overgangsordninger på op til ti år, før EU's regler om drikkevandskvalitet skal overholdes. EU har dog også fået overgangsordninger. For eksempel får ansøgerlandenes landmænd ikke

Europæiske Råds møde i Nice i 2000, hvor stats- og regeringscheferne blev enige om de sidste af de institutionelle ændringer (se faktaboks), som skulle gøre EU i stand til at optage ansøgerlandene.

Selvom stats- og regeringscheferne blev enige om Nice-traktaten en decemberrnat i 2000, skulle traktaten godkendes i alle EU-landenes parlamenter. Det er nu sket, og derfor træder Nice-traktaten i kraft den 1. februar, 2003.

Topmødet i Bruxelles i oktober 2002 var også meget centralt for udvidelsen, idet de nuværende EU-lande her blev enige om forhandlingsudspillet forud for de endelige forhandlinger med ansøgerlandene.

Nice-traktaten påvirker EU-institutioner

Europa-Kommissionen: De store lande afgiver én af deres to kommissærposter, så hvert land fremover vil have én kommissær, indtil antallet af medlemslande overstiger 27.

Ministerrådet: Landenes stemmewægte justeres ved flertalsafgørelser, og der indføres et såkaldt »dobbelt flertal«, hvilket betyder, at et kvalificeret flertal skal omfatte mindst 62% af EU's borgere.

Europa-Parlamentet: Antallet af medlemmer stiger fra 626 til 732, heraf vil Danmark have tretten medlemmer (mod nu seksten medlemmer).

Domstolen/Revisionsretten: Fortsat én dommer/revisor fra hvert land. Domstolen/Revisionsretten udvides i takt med antallet af medlemslande.

stats- og regeringscheferne fastsatte de politiske og økonomiske betingelser for medlemskabet. Disse blev derfor kaldt Københavnskriterierne (se faktaboks). For at blive medlem af EU skal et land overholde de samme regler og leve op til de samme standarder

samme adgang til EU's landbrugsstøtte som de nuværende EU-landmænd i første omgang.

Parat til udvidelsen

Udvidelsen af det europæiske hus kan ikke ske uden en omstøbning af fundamentet. Det skete senest på Det

Folkeafstemninger i ansøgerlandene

Selvom topmødet i København endte med, at forhandlingerne blev afsluttet med ti ansøgerlande, bliver landene ikke medlemmer af EU med det samme. Landene bliver først formelt medlem af EU den 1. maj, 2004, dog med det forbehold, at alle ti ansøgerlande vil afholde folkeafstemninger om EU-medlemskabet. I de fleste ansøgerlande er stemningen over for EU overvejende positiv, men ingen tør garantere, at ansøgernes befolkninger stemmer ja til medlemskab af EU.

Tidslinie

1993	1997	2000	19. okt. 2002	24.-25. okt. 2002	12.-13. dec. 2002	16. april 2003
Fastsættelse af Københavnskriterierne, som er krav for medlemskab af EU.	Optagelsesprocessen begynder for ti central- og østeuropæiske lande og Cypern.	Enighed om Nice-traktaten, der tilpasser traktaterne til udvidelsen af EU.	Irland stemmer i andet forsøg ja til Nice-traktaten. Traktaten kan godkendes.	EU-landene enes om en fælles holdning til de endelige forhandlinger med ansøgerlandene.	Optagelseforhandlingerne afsluttet med ti ansøgerlande.	Underskrivelse af Udvidelsestraktaten i Athen.